

แนวทางการจัดตั้งระบบงานในตาริปับลิกในประเทศไทย

นางสาวจุฬิชาภรณ์ สวัสดิ์ดิยากร

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-366-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ESTABLISHMENT OF NOTARIAL SYSTEM IN THAILAND

Miss Chulachadang Swasdiyakorn

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

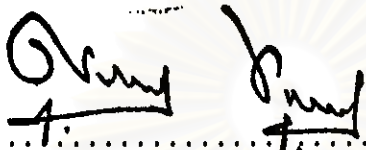
Academic Year 1996

ISBN 974-635-366-7

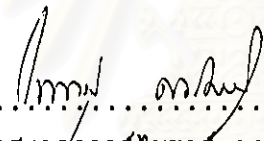
หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวทางการจัดตั้งระบบงานในตารีย์บัสโลกในประเทศไทย
โดย นางสาวจุฬิชาฎงค์ สวัสดิชยากร
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โฉมวิไลกุล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชูดวงศ์)

คณะกรรมการวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ไพฑูริย์ คงสมบูรณ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โฉมวิไลกุล)

..... กรรมการ
(อาจารย์จรัญ ภักดีธนากุล)

..... กรรมการ
(ดร.ประเสริฐ สัมประเสริฐ)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

จุฬชฎาภค สวัสดิภคกร : แนวทางการจัดตั้งระบบงานโนตารีปับลิกในประเทศไทย (ESTABLISHMENT OF NOTARIAL SYSTEM IN THAILAND) อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ ไชวโกลล, 240 หน้า. ISBN 974-635-366-7

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ได้พัฒนาอย่างรวดเร็วนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 เป็นต้นมา ดังนั้นในการประกอบธุรกิจการค้า หรือความสัมพันธ์ติดต่อระหว่างบุคคลจึงมีความจำเป็น อย่างยิ่งที่จะต้องมีการแสดงและรับรองเอกสาร สัญญา เพื่อแสดงถึงฐานะ อำนาจ สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะทางการค้า หรือฐานะส่วนตัว เพื่อให้กิจการต่าง ๆ ดำเนินไป โดยความเรียบร้อย สะดวก รวดเร็ว ในต่างประเทศจึงมีวิชาชีพหนึ่งที่เข้ามารับผิดชอบงานด้านการรับรอง เอกสาร การรับรองลายมือชื่อ ถึงความถูกต้อง ความสมบูรณ์ให้แก่ประชาชน เพื่อให้เอกสารเหล่านั้นเป็น หลักฐานที่เชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับทั้งในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ไม่ว่าจะภายในประเทศหรือในต่าง ประเทศ ผู้ที่มาประกอบอาชีพนี้เรียกว่า “โนตารีปับลิก” เป็นวิชาชีพของนักกฎหมายที่มีความเก่าแก่และมี มานานแล้ว ซึ่งในประเทศไทยได้มีบุคคลประกอบวิชาชีพและให้บริการแก่สาธารณชนเช่นเดียวกับโนตารีปับลิก แต่ยังไม่มีความหมายมารองรับ ทำให้การดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปอย่างไม่มีระบบและไม่มีการควบคุมดูแล ที่ถูกต้อง

ดังนั้น ผู้เขียนจึงได้ศึกษาถึงปัญหาและความจำเป็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและได้ศึกษาหาแนวทางใน การออกกฎหมายการจัดตั้งระบบงานโนตารีปับลิกขึ้นในประเทศไทย โดยศึกษาเปรียบเทียบจากกฎหมาย และประสบการณ์ของบางประเทศ เช่น อังกฤษ สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา เพื่อนำมา ปรับใช้และหารูปแบบกฎหมายที่เหมาะสมกับสังคมไทยพร้อมกับเสนอแนะในหลักการสำคัญต่าง ๆ เช่น การจัดรูปแบบองค์กรควบคุม คุณสมบัติและการคัดเลือกบุคคล การฝึกอบรม ขอบเขต อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบของโนตารีปับลิก เพื่อนำมาใช้บังคับในประเทศไทยโดยได้คำนึงถึงวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ ตลอดจนการปฏิบัติที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้อง ซึ่งเป็นข้อ พิจารณาที่สำคัญประการหนึ่ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....ธุรกิจ
ปีการศึกษา.....2539

ลายมือชื่อนิติกร.....จุฬชฎาภค สวัสดิภคกร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C670209 : MAJOR LAW

KEY WORD : NOTARY PUBLIC

CHULACHADANG SWASDIYAKORN : ESTABLISHMENT OF NOTARIAL SYSTEM IN THAILAND. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF.PRASIT KOVILAIKOON.

240 pp. ISBN 974-635-366-7

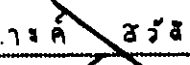
Social and economic development in Thailand has been rapidly progressed since 1975. Therefore, it has been very essential for people concerning in business or any inter-personal relationship to have their documents or contracts attested to clarify their status, authority, duty, right and responsibility to conduct such business with completion, convenience and rapidity. In many foreign countries, there are professionals to attest such writings for general public. They are called "Notaries Public". A notary public is a person, usually a lawyer, who is legally empowered to witness the signing of documents in order to make them legally valid. It is the time-honored and long-established profession. Presently, this profession has not yet been legalized in Thailand, though there have been some lawyers who provide such service to general public. This situation makes the profession unsystematic and under no proper control.

This thesis aimed to study problems and necessities whether this profession should be established in Thailand. Guidelines in establishing the notary public system were also studied by comparing the concerned laws and experiences in some foreign countries, for example, the United Kingdom, the People's Republic of China, Japan and the United States in order to recommend and legislate the suitable pattern of notary public law in Thai society. This study is to make suggestion in some aspects, for example, the organization of control agency, qualifications and selection of personnel, training as well as responsibility and liability of notary public in order to have the law properly enforced in Thailand in accordance with the country's present culture, society, economics and everyday life.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์

สาขาวิชา.....ธุรกิจ

ปีการศึกษา.....2539

ลายมือชื่อผู้จัดทำ..... สวัสดิ์ ช่างคำ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาของท่านรองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โหมวิไลกุล ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ ท่านอาจารย์จรัญ ภักดีชนากุล เลขานุการสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ ท่านอาจารย์ ดร.ประเสริฐ ลิ้มประเสริฐ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ารับเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และกรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งและขอขอบพระคุณ คุณปลื้มจิต จุลฤกษ์ รองเลขานุการสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ ดร.สันทัต ศะศิวิชัย ที่ได้ให้ข้อมูลและคำแนะนำในการทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คงจะมีคุณค่าและประโยชน์อยู่บ้างไม่มากก็น้อย และใคร่ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.จุมพล สวัสดิ์ยากร บิดา นางสมโรจน์ สวัสดิ์ยากร มารดา ผู้ได้อบรมเลี้ยงดูและให้โอกาสในการศึกษาและสนับสนุนให้ผู้เขียนศึกษาต่อในระดับปริญญาโทมาโดยตลอด ณ บัดนี้ ทั้งบูรพาจารย์ผู้ให้ความรู้และความเมตตาต่อผู้เขียนมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ขอขอบคุณ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติที่ได้สนับสนุนเงินทุนในการจัดทำผลงานการวิจัยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไว้เป็นอย่างดีสูง ณ ที่นี้ด้วย

จุฬารัตน์ สวัสดิ์ยากร

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	
บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	ง
ขอบเขตและวัตถุประสงค์ของการศึกษา	ง
วิธีการศึกษาวิจัย	จ
สมมติฐานของการศึกษา	จ
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	ฉ
บทที่ 1 บททั่วไป	
ความหมายของคำว่า Notary Public	1
ประวัติความเป็นมาของโนตารีพับลิค	6
การพัฒนาระบบงานโนตารีพับลิคในประเทศไทย	10
อำนาจหน้าที่โดยทั่วไปของโนตารีพับลิค	13
บทที่ 2 โนตารีพับลิคในต่างประเทศ	
กฎหมายโนตารีพับลิคในประเทศไทย	22
กฎหมายโนตารีพับลิคในประเทศสิงคโปร์	32
กฎหมายโนตารีพับลิคในสาธารณรัฐประชาชนจีน	37
กฎหมายโนตารีพับลิคในประเทศญี่ปุ่น	41
กฎหมายโนตารีพับลิคในสหรัฐอเมริกา	45

บทที่ 3	ปัญหาและความจำเป็นในการต้องมีกฎหมายในตาริ์บับลิกในประเทศไทย	
	งานในตาริ์บับลิกในประเทศไทย	60
	- พนักงานในตาริ์บับลิกโดยตำแหน่ง	60
	- ปัญหาในการรับรองค่าแปลเอกสาร	66
	- งานรับรองเอกสารที่ใช้ในต่างประเทศ	67
	- งานรับรองการลงลายมือชื่อ	71
	ในตาริ์บับลิกในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของไทย	72
	ระบบที่เลี้ยงที่บ้านเมืองจัตสรรเพื่อเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในการทำนิติกรรม	73
	เหตุที่จำเป็นต้องมีระบบในตาริ์บับลิกในประเทศไทย	81
บทที่ 4	รูปแบบและลักษณะของกฎหมายในตาริ์บับลิกที่ควรมีในประเทศไทย	
	นโยบายที่จะให้มีกฎหมายในตาริ์บับลิก	84
	รูปแบบและองค์การควบคุม	84
	เนื้อหาสาระสำคัญของกฎหมาย	85
บทที่ 5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	99
	รายการอ้างอิง	119
	ภาคผนวก	123
	ประวัติผู้เขียน	240

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการสื่อสารกันต่าง ๆ มีการพัฒนามากขึ้นไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชนโดยเฉพาะในต่างประเทศ ล้วนแต่ต้องใช้เอกสารข้อมูล เพื่อยืนยันความถูกต้องในการทำงาน หรือตัวบุคคลในการรับรองเอกสารหรืองานต่าง ๆ ซึ่งบุคคลที่เรียกว่า Notary Public เป็นผู้ดำเนินการในประเทศไทย การรับรองเอกสารต่าง ๆ ยังไม่มีระบบการรับรองกันอย่างถูกต้อง หรือมีอยู่อย่างกระจัดกระจายและยังไม่มีหน่วยงานใดที่กฎหมายรองรับเป็นผู้กำกับดูแลและส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวให้มีระบบสอดคล้องกับการปฏิบัติของนานาประเทศ ดังนั้นข้าพเจ้าจึงสนใจศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการรับรองเอกสารระหว่างประเทศ ซึ่งมีบุคคลเรียกว่า Notary Public มีหน้าที่เป็นผู้รับรองเอกสารให้แก่บุคคลอื่นที่จะนำเอกสารนั้นไปใช้ประโยชน์ต่อไป และยังมีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ประชาชนในการทำนิติกรรมสัญญาต่าง ๆ เพื่อให้ถูกต้องตามแบบและมีผลใช้บังคับตามที่กฎหมายกำหนด

สำหรับประเทศไทยยังไม่มีวิธีการปฏิบัติดังกล่าว จึงเป็นการสมควรที่จะศึกษาค้นคว้าถึงความเป็นมา หน้าที่ ความรับผิดชอบ บุคคลที่จะปฏิบัติหน้าที่นี้ บุคคลที่จะได้รับประโยชน์จากการมีโนตารีพับลิคซึ่งขณะนี้มิได้อยู่ในหลายประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษ ประเทศเครือจักรภพ ประเทศมาเลเซีย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศอื่นเช่นญี่ปุ่น หรือประเทศที่มีกิจการค้ากับต่างประเทศก็มีใช้เป็นประจำมาช้านาน

2. ขอบเขตและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

จะเป็นการศึกษาถึงรูปแบบกฎหมายโนตารีพับลิคในต่างประเทศ โดยเริ่มตั้งแต่สมัยโรมันจนถึงรูปแบบกฎหมายในปัจจุบัน จากประเทศในแถบเอเชีย เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น

สิงคโปร์ และประเทศมาเลเซีย เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบ ลักษณะ ขอบเขต อ่านาจอหน้าที่ ฯลฯ รวมถึง
ศึกษาปัญหาที่เป็นอยู่ในขณะนี้ในประเทศไทย ซึ่งจะมีหน่วยงานที่มีลักษณะการทำงานเช่นเดียวกับโนตารีปับ
ลิคแต่ไม่มีกฎหมายมารองรับ พร้อมทั้งศึกษาปัญหาบางส่วนที่เกิดขึ้นในสังคมไทยประกอบกับร่างพระราช
บัญญัติโนตารีปับลิคที่กำลังมีการขร่างขึ้น

3. วิธีการศึกษาวิจัย

เป็นการวิจัยจากเอกสาร โดยจะทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่ได้จากเอกสารตำราภาษาต่างประเทศ
พร้อมทั้งวิเคราะห์กฎหมายภายในของประเทศไทยในบางมาตราที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณ
วุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานการรับรองเอกสาร สังเกตการปฏิบัติงานของ Notary Public ในบางประ
เทศ เช่น ประเทศสิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา

4. สมมติฐานของการศึกษา

ในสภาพการณ์ปัจจุบันโดยเฉพาะในด้านธุรกิจการค้าระหว่างประเทศรวมทั้งการลงทุนกระบวน
การนิติกรรมการรับรองเอกสาร ตราสารทางการเงินบางประเภท การรับรองฐานะขององค์กรเอกชน
ผู้แทนและผู้บริหารขององค์กรเอกชนทางธุรกิจ ตลอดจนการรับรองคำแปลเอกสารและเรื่องอื่น ๆ ตาม
ที่กฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับได้กำหนดไว้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความเกี่ยวข้อง และเชื่อมสัมพันธ์ใน
ทางธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งในต่างประเทศมีผู้ดูแลรับผิดชอบด้านนี้โดยตรง ที่เรียกว่า Notary
Public ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่สำคัญ โดยมีองค์กรของรัฐเป็นผู้ควบคุมกำกับในการปฏิบัติหน้าที่ อัน
มีลักษณะแตกต่างกัน ระหว่างรัฐบุคคลที่ทำหน้าที่นี้มีความสำคัญในสังคมธุรกิจทั้งในประเทศและต่างประ
เทศ สำหรับประเทศไทยนั้นจนถึงปัจจุบันนี้ยังไม่มีหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ดังที่
กล่าวข้างต้น จึงเห็นว่าเป็นเวลาที่เหมาะสม และจำเป็นที่จะต้องศึกษาในรายละเอียดในเรื่องนี้
ทั้งในด้านของนโยบาย กฎหมาย การปฏิบัติ และการควบคุมผู้ประกอบการอาชีพดังกล่าวให้สอดคล้องกับสภาพ
การพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจของประเทศไทย อันจะมีส่วนในเรื่องการเสริมสร้าง และพัฒนาธุรกิจ
ทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

ประชาชนทั่วไปจะได้รับทราบข้อมูลของ Notary Public เพื่อเป็นแนวทางในการจัดตั้งหน่วยงานนี้ในประเทศไทย ทำให้เกิดระบบการรับรองเอกสารที่ถูกต้องอีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการลงทุนทางการค้า ตลอดจนระงับข้อพิพาทต่าง ๆ ทั้งยังเป็นการช่วยให้ระบบงานยุติธรรม การพิจารณาคดีต่าง ๆ มีความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย